

Riktlinjer från Rådet för den officiella statistiken

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

1238	29481	29971	2850	2882
1515	14595	17879	1158	1776
201	906	985	156	7
51	1202	5962	5865	1458
140	123	3240	5196	80
5972	5033	47704	49505	55
343	416	1835	1990	
572	740	388	9467	6507
88	82	32	1168	1448
882	983	710	4533	4988
590	822	694	5353	6618
507	845	744	3212	4017
128	343	241	2291	2387
616	733	611	10748	13057
5622	6112	5156	50944	54701
2498	1927	2011	16985	22476
168	409	316	3651	4108
15640	17549	19507	..	..
601	504	303	1302	122
704	1019	731	5131	474
1575	1473	1455	3618	32
2880	2996	2489	10051	92
6383	6152	7334	15130	140
1336	1335	890	2549	29
34688	46598	44121	1052	1

Preliminär statistik

och närliggande begrepp och termer

Riktlinjer från Rådet för den officiella statistiken 2006:3

Preliminär statistik

och närliggande begrepp och termer

 Sveriges officiella statistik

Statistiska centralbyrån 2006

Preliminär statistik och närliggande begrepp och termer

Sveriges officiella statistik
Statistics Sweden
2006

Tidigare publicering
Previous publication

Se sid. 11

Producent
Producer

SCB, GD-stab,
Sekretariatet för Rådet för den officiella statistiken
Box 24 300, 104 51 Stockholm
08-506 940 00
ROSekretariatet@scb.se

Förfrågningar
Inquiries

Gunilla Lundholm 08-506 942 76
gunilla.lundholm@scb.se
Elisabet Andersson 08-506 946 45
elisabet.andersson@scb.se

Sveriges officiella statistik – fri att återge

Denna publikation är en del av Sveriges officiella statistik (SOS). Den officiella statistiken får fritt användas och återges. Det är alltså tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i publikationen. Ange alltid källa (SCB + publikation) när du citerar.

Om du citerar ur denna publikation, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, Riktlinjer från Rådet för den officiella statistiken 2006:3, Preliminär statistik och närliggande begrepp och termer.

Omslag: Ateljén, SCB

ISSN 1654-0360

URN:NBN:SE:SCB-2006-X42OP0603_pdf

Printed in Sweden
SCB-tryck, Örebro 2006.12

Förord

Tjugofem myndigheter i Sverige är ansvariga för officiell statistik. SCB är ansvarig för samordningen av den officiella statistiken och har till sitt stöd Rådet för den officiella statistiken som är rådgivande till SCB och ska behandla principiella frågor om den officiella statistikens tillgänglighet, kvalitet och användbarhet samt frågor om att underlätta uppgiftslämnandet. Rådet ska också bl.a. verka för samarbete mellan de statistikansvariga myndigheterna.

Under Rådet för den officiella statistiken finns fyra arbetsgrupper som behandlar frågor om utlämnande av data, metod- och kvalitetsfrågor, elektronisk publicering och uppgiftslämnande. Arbetsgrupperna leds av SCB och har sina medlemmar från statistikansvariga myndigheter.

Föreliggande rapport har tagits fram av arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor som består av representanter från de statistikansvariga myndigheterna, chefen för SCB:s enhet för central metodutveckling samt SCB:s kvalitetskoordinator. Chefen för SCB:s utvecklingsavdelning är ordförande. Arbetsgruppen är en permanent arbetsgrupp under rådet och inriktar sitt arbete på metod- och kvalitetsfrågor inom den officiella statistiken. En huvuduppgift är information och kompetensutveckling.

Rapporten behandlar rådets uppdrag att förtydliga begreppet preliminär statistik och innehåller även förtydliganden av närliggande begrepp och termer. Vikten av enhetlighet i begrepp och termer tas upp liksom vikten av att beakta röjanderisker vid ändringar i statistiken och vikten av att informera användarna om ändringar i statistiken. Kraven på kvalitet i preliminär statistik behandlas också.

Rådet har gett arbetsgruppen för elektronisk publicering i uppdrag att utreda angivelsen av datum för offentliggörande inklusive nivå (publikation, tabell), och arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor har fått i uppdrag att utreda hur levande register ska hanteras; om det bör finnas frysta versioner vid utvalda tidpunkter etc. Dessa två utredningar pågår.

Föreliggande rapport har utarbetats av ett utskott till arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor bestående av Mats Bergdahl, SCB och Eva Elvers, SCB, Ingegerd Jansson, Försäkringskassan samt Monica Lindquist, Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Jag vill tacka dessa och alla myndigheter som medverkat i diskussioner och lämnat synpunkter under arbetets gång. Rapporten fastställdes vid mötet med Rådet för den officiella statistiken den 24 februari 2006. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i denna tryckta version.

Stockholm i december 2006

Kjell Jansson

Ordförande i Rådet för den officiella statistiken

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Användarnas behov	7
Flera publiceringsomgångar	8
Slutlig statistik – termen ersätter termen definitiv statistik	8
Korrigeringar	8
Revideringar	8
Information om typ av statistik	8
Omräkningar	9
Information om ändrade värden	9
Krav på preliminär statistik	9
Riktlinjer avseende preliminär statistik och närliggande begrepp och termer	10

Sammanfattning

Arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor under Rådet för den officiella statistiken har på uppdrag av rådet diskuterat och förtydligat begreppet preliminär statistik. Det finns flera närliggande begrepp och termer. Användningen av dem växlar något. I nedanstående förslag för begrepp och termer ingår dels tre typer av åtgärder eller vidarebearbetningar av statistik – korrigerig, revidering och omräkning – dels två typer av statistik: preliminär och slutlig. Tidigare har benämningen definitiv ofta använts i stället för slutlig.

- Slutlig statistik är antingen den enda publiceringen eller den sista av flera.
- Preliminär statistik följs av minst en ytterligare planerad publicering. Förfarandet kallas revidering. Slutlig statistik kan inte revideras.
- Om det finns flera omgångar preliminär statistik så ska de särskiljas på lämpligt sätt, t.ex. genom att ange datum eller ordningsnummer. Begreppen preliminär och slutlig statistik används för att tydliggöra den skillnad som finns mellan de olika publiceringarna i behov och avsedd

användning av statistiken. Det ska vara tydligt vilken publicering som avses vara den slutliga.

- Korrigerig är en nödvändig men oplånerad åtgärd när fel upptäckts i publicerad statistik, till skillnad från revidering som är planerad. Både preliminär och slutlig statistik kan korrigeras.
- Omräkning av statistik kan tillkomma utöver planerade revideringar genom ny kunskap eller nya datakällor och utan att vara en korrigerig; räkna om i bemärkelsen räkna på nytt. Det ska framgå att statistiken är en omräkning och hur denna är gjord. Både preliminär och slutlig statistik kan räknas om.

I föreliggande rapport definieras begrepp och fastställs termer kring preliminär statistik. Vikten av enhetlighet i begrepp och termer tas upp liksom vikten av att behandla röjanderisker vid ändringar i statistiken och vikten av att informera användarna om ändringar i statistiken. Kraven på kvalitet i preliminär statistik behandlas också.

Bakgrund

Varje statistikansvarig myndighet avgör inom sitt ansvarsområde vilken statistik som ska publiceras. Den statistikansvariga myndigheten är ansvarig för att dess officiella statistik är av tillräcklig kvalitet i förhållande till hur den är avsedd att användas, och det gäller både preliminär och slutlig statistik. Ansvaret gäller även i de fall myndigheten har valt att lägga ut produktionen av statistik.

Enligt SCB:s föreskrifter för offentliggörande m.m. av den officiella statistiken (SCB-FS 2002:16) ska den offentliggöras så snart den är framställd, den ska innehålla uppgifter om tidigare publicering och det ska finnas en årlig publiceringsplan som uppdateras löpande.

I Riktlinjer för beslut om innehåll och omfattning av den officiella statistiken (fastställda av Rådet för den officiella statistiken 2003-10-30) står:

”När man offentliggör preliminär statistik ska kraven på kvalitet vara uppfyllda så att beteckningen Sveriges officiella statistik eller

motsvarande symbol kan sättas statistiken. I kvalitetskravet ingår att beakta aktualitet kontra t.ex. precision. Användarna bör i anslutning till publiceringen informeras om att statistiken kommer att revideras respektive att den är reviderad.

Det kan i vissa fall vara nödvändigt att korrigera statistik p.g.a. att den statistik som tidigare offentliggjorts varit felaktig. Beteckningen Sveriges officiella statistik eller motsvarande symbol bör då sättas den nya statistiken. Användaren bör i anslutning till publiceringen informeras om att statistiken ersätter tidigare offentliggjord statistik som var felaktig.”.

Förslag och synpunkter i denna rapport överensstämmer med dessa riktlinjer, utvecklar dem och skärper kraven på tydlighet vid publicering, tar fram en tydligare struktur för området, definierar begrepp och fastställer vissa termer.

Användarnas behov

Definitionen av tillräcklig kvalitet för officiell statistik sätter kvaliteten i relation till hur statistiken är avsedd att användas. Vissa användare betonar aktualiteten starkt. De kan vara nöjda med skattningar som är osäkra eller avser stora redovisningsgrupper. Andra användare efterfrågar en finfördelad statistik, som det inte är så bråttom att få eller som det inte är möjligt att ta fram snabbt. Dessa olika krav har sedan länge mötts genom att framställa först preliminär och senare definitiv (slutlig) statistik.

Tillförlitligheten ökar med tiden, men aktualiteten minskar. Det kan finnas en följd av preliminära publiceringsomgångar, t.ex. för nationalräkenskaper. Användarna behöver kunskap om de olika omgångarna. För att kunna använda och bedöma statistiken korrekt måste det klart framgå om statistiken är preliminär eller definitiv (slutlig). Dessa benämningar diskuteras och preciseras i det följande.

Flera publiceringsomgångar

I detta avsnitt beskrivs några olika anledningar till flera publiceringsomgångar. Samtidigt motiveras val av begrepp och termer.

Slutlig statistik – termen ersätter termen definitiv statistik

Termen definitiv har ofta använts för den sista planerade publiceringen. Ett alternativ till det mycket starka definitiv är slutlig statistik. Benämningen ska i förekommande fall ändras från definitiv till slutlig. Det är i överensstämmelse med engelskans "final statistics". Det visar tydligare att statistiken är den sista planerade publiceringen men utesluter inte korrigerings eller omräkning.

Korrigerings

Det händer att statistik kräver en publiceringsomgång utöver plan, t ex om betydande fel upptäcks i publicerad statistik eller om det tillkommer annan information som man inte kände till vid publiceringstillfället och som visar sig så betydelsefull att den publicerade statistiken ska återkallas. Normalt förfarande vid sådana upptäckter är att gå ut med ett meddelande och att ändra i de statistiska databaserna. Röjanden ska undvikas, vilket kan vara svårt om korrigeringen orsakas av ett enskilt inflytelserikt objekt. Förklarande text måste utformas med omsorg.

Revideringar

Det kan finnas flera skäl till att planera för mer än ett publiceringstillfälle. Någon mer informationskälla kan bli tillgänglig och nyttiggöras vid en senare publicering. Datamängden ökar genom att fler uppgiftslämnare hinner svara eller administrativa data hinner bli mer fullständiga. Det kan behövas ytterligare tid för granskning, bearbetningar, analys eller

jämförelser med andra material för att man ska kunna tillgodose de behov som finns av mer tillförlitlig statistik.

Det finns en mängd varianter. Mikrodata kan finnas som ett levande register som "alltid" (mycket länge) uppdateras med tillkommande uppgifter. Uppdateringarna av statistiken kan vara förutbestämda att pågå ett visst antal gånger eller en viss tidsperiod. En årgång kan frysas vid en given tidpunkt (varvid den första perioden har uppdaterats längre än den sista).

För statistik som publiceras i form av tidsserier är det vanligt med en följd versioner. När statistikvärdet för perioden t publiceras första gången, finns perioden $(t-1)$ med för andra gången, perioden $(t-2)$ för tredje gången etc. Särskilt vid det andra tillfället kan det finnas många förändringar i mikrodata jämfört med föregående tillfälle. Dessa förändringar kan ha små eller stora effekter på statistiken.

Även med en inplanerad period för justeringar/uppdateringar kan det inträffa att ett betydande fel upptäcks efter sista tillfället. Den situationen beskrevs i avsnittet om korrigerings.

Information om typ av statistik

Vid planerade ändringar ska statistik publiceras först som preliminär och så småningom som slutlig. När statistiken är preliminär vid mer än ett publiceringstillfälle ska förstås även detta sägas. Det kan t.ex. vara praktiskt att använda datum som särskiljare eller att tala om den första preliminära statistiken, den andra preliminära statistiken etc.

Det är även viktigt att förklara eventuella skillnader i hur preliminär och slutlig statistik framställs. Preliminär statistik kan t.ex. vara en ren sammanställning av

typen "hittills inkommet" eller vara en uppräknig med syfte att uppnå samma skattningar som med ett fullständigt material.

Omräkningar

När ny kunskap har tillkommit, kan t.ex. nya utsläppsberäkningar göras med ny miljökunskap om sambandsmodeller och emissionsfaktorer. På likartat sätt kan nya källor tillkomma för nationalräkenskaperna och arbetas in successivt och även bakåt. Detta förfarande är att räkna på nytt och inte en korrigerig eller reviderig i gängse mening, även om de nya skattningarna avser "samma sak" som de gamla.

Termen omräkning används även i andra bemärkelser än den just nämnda, som är knuten till preliminär statistik och revideringar. Omräkningar görs t.ex. mellan valutor och vid tidsseriebrott då tidsserier "räknas om" bakåt och/eller framåt. När en ny tidpunkt/tidsperiod tillkommer i en tidsserie och säsongrensning genomförs, ändras i

allmänhet hela den tidigare serien, även utan reviderig av grunddata. Detta kallas lämpligen omräkning till skillnad från säsongrensningen av en reviderad grundserie.

Information om ändrade värden

Många ändringar får endast ett litet genomslag i skattningarna av de statistiska storheterna – statistikvärdena – men i enstaka fall kan konsekvenserna bli betydande. Det kan vara ett företag som är stort, totalt sett eller i sin bransch. Det kan vara en detaljerad statistik, där t.ex. en ändrad varu- eller landskod kan ha betydande effekter för en eller två av de båda berörda redovisningsgrupperna. Det är av stor vikt att i anslutning till publicerad statistik ge tydlig information om ändringar och deras eventuella effekter. Informationen ska omfatta att ändring skett och också om möjligt vad som orsakat den. Det ska dock vara en situationsanpassning som beaktar röjandekontroll, utrymme, viktighet etc.

Krav på preliminär statistik

Preciseringen av tillräcklig kvalitet för officiell statistik säger att kvaliteten ska vara tillräcklig i relation till hur statistiken är avsedd att användas. Det gäller för både preliminär och slutlig statistik.

Den avsedda användningen skiljer sig mellan den preliminära och den slutliga statistiken. I båda fallen bör en dialog föras med statistikanvändare och i båda fallen bör uppföljningar göras.

Det är viktigt att preliminär statistik hanteras seriöst och inte blir en "slarvig" version av den slutliga. Stora skillnader mellan den preliminära och den slutliga statistiken minskar tilltron till

statistiken – till den statistiken och till statistik överhuvudtaget. Det är inte bara revideringarnas storlek som har betydelse för förtroendet för statistiken och statistikproducenterna. Förändringar över tiden är ofta en viktig del av statistiken. Innebär revideringen att en förändring byter riktning (t.ex. att något har minskat i stället för ökat), så kan det för många användare vara mer störande än en numeriskt större reviderig med bibehållen riktning.

Den preliminära statistiken är i allmänhet mindre tillförlitlig än den slutliga. Det är naturligt att den preliminära statistiken också är mindre detaljerad än den slutliga.

Riktlinjer avseende preliminär statistik och närliggande begrepp och termer

- Slutlig statistik är antingen den enda publiceringen eller den sista av flera.
- Preliminär statistik följs av minst en ytterligare planerad publicering. Förfarandet kallas revidering. Slutlig statistik kan inte revideras.
- Begreppen preliminär och slutlig statistik används för att tydliggöra den skillnad som finns mellan de olika publiceringarna i behov och avsedd användning för statistiken. Kriterierna för tillräcklig kvalitet bör vara uppfyllda även för den preliminära statistiken. Kraven på väl gjorda avvägningar och på information om olika versioner och revideringar är större för den officiella statistiken än för annan statistik. Tilltron till den statistikansvariga myndigheten och till det statistiska systemet är viktiga att beakta. Den beror inte bara på den statistik som klassas som officiell.
- Det ska framgå att preliminär statistik är preliminär, och det bör framgå när revideringar kommer att finnas tillgängliga. Om det har funnits tidigare preliminära versioner ska det också framgå. Om det finns flera omgångar preliminär statistik så ska de särskiljas på lämpligt sätt. Det kan vara praktiskt att använda datum eller att använda ordningsnummer: första preliminära etc. För statistik som publiceras med flera ordningsnummer samtidigt – typiskt för ekonomisk korttidsstatistik med tidsserier – kan det enklaste vara att beskriva förfarandet, exempelvis revidering tre gånger. Om preliminär och slutlig statistik redovisas tillsammans ska de enkelt kunna särskiljas. Det ska vara tydligt vilken publicering som avses vara den slutliga.
- Presentationen av revideringar anpassas till situationen samt revideringarnas storlek och antal. Aktuella tidsperioder, stora förändringar och stora redovisningsgrupper kan vara särskilt viktiga att kommentera. Røjandekontroll ska alltid ingå och den kan vara problematisk vid upptäckt av ett stort fel. Det är en fördel att informera om hur stora revideringar det brukar vara.
- Korrigering är en nödvändig men oplanerad åtgärd, till skillnad från revidering som är planerad. Både preliminär och slutlig statistik kan korrigeras. När statistik korrigeras ska förändringar framgå, och det ska finnas åtminstone en kommenterande text.
- Omräkning av statistik kan tillkomma utöver planerade revideringar genom ny kunskap eller nya datakällor och utan att vara en korrigering; räkna om i bemärkselen räkna på nytt. Det ska framgå att statistiken är en omräkning och hur denna är gjord. Både preliminär och slutlig statistik kan räknas om.
- All statistik som publiceras ska bevaras så att det går att göra jämförelser och så att det går att återgå till ett visst publiceringstillfälle. Det är en fördel om även grundmaterialet på mikronivå finns kvar för varje publicering, men detta kan vara utrymmeskrävande om det är stora register.

Tidigare utgivet

I serien Riktlinjer från Rådet för den officiella statistiken:

- **Tillräcklig kvalitet och kriterier för officiell statistik**
Riktlinjer från Rådet för den officiella statistiken 2006:1, SCB. 2006

Rådet för officiell statistik

Vid SCB finns från och med år 2002 ett råd för den officiella statistiken. Rådet ska behandla principiella frågor om den officiella statistikens tillgänglighet, kvalitet och användbarhet samt frågor om att underlätta uppgiftslämnandet. Det ska bland annat också verka för samarbete mellan de statistikansvariga myndigheterna.

Kontaktpersoner vid rådets sekretariat:

Gunilla Lundholm	Elisabet Andersson
GD-stab	GD-stab
08-506 942 76	08-506 946 45
gunilla.lundholm@scb.se	elisabet.andersson@scb.se

ISSN 1651-730X